

YURDUMUZUN JEOLojİ GÜZELLİKLERİNDEN

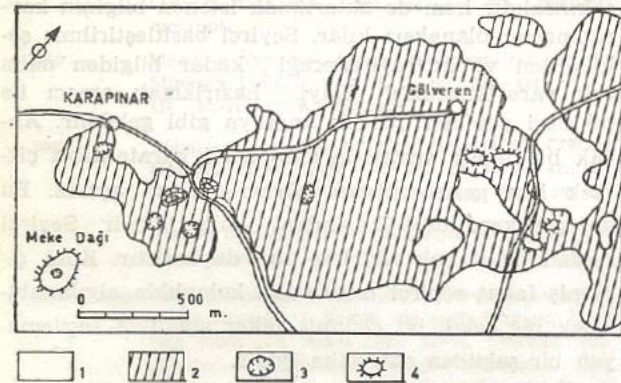
Konya - Karapınar Genç Volkanitleri

YUSUF TATAR KTÜ Yerbilimleri Fakültesi, Trabzon

Yurdumuz jeolojik bakımdan dünyanın en ilgi çekici ülkeleri arasında yer almaktadır. Bu özellik, Türkiye'nin yerkabuğunun en genç sıradağları olan Alpler kuşağında bulunmasına ve arazinin çoğu yerlerde örtülü olmamasına dayanır. Türkiye jeolojik bakımdan yalnız bilim adamları için değil, turistler için de değer taşıyan güzelliklere sahiptir. Denizli'deki Pamukkale'yi, Batı Toroslar'daki mağaraları Ürgüp'teki peri bacalarını burada hemen akla gelen örnekler olarak belirtebiliriz. Keza Erciyes, Nemrut Süphan ve Ağrı dağları gibi, bir bölümü tarihsel zamanlarda da etkinlik göstermiş genç yanardağlarımızı da burada anımsamak gerekir.

Bu yazıda yurdumuzun bir başka köşesindeki jeoloji güzelliklerinden, Konya Karapınar ilçesinin güney ve doğu yöresindeki genç volkanik oluşuklardan kısaca sözedilecektir.

Söz konusu alan (şekil 1) Ürgüp yöresi gibi tamamen açık bir arazidir ve burada birbirine yakın, çok sayıda, değişik özellikte, tazelikleri ve doğal güzel-

Şekil 1: Konya Karapınar dolaylarındaki genç volkanik arazi, 1. Pliyosen ve Kuvaterner yaşta tortul arazi, 2. Kuvaterner yaşta volkanik kayalardan oluşan arazi, 3. Krater, 4. Volkan konisi.

likleri oldukça iyi korunmuş, irili ufaklı bir çok volkan şekilleri bulunmaktadır; öyle ki, arazi bu özelliği ile Ay yüzeyinden bir alanı anımsatmaktadır. Aşağıdaki fotoğraf bu volkan şekillerinden yalnızca birkaçını göstermektedir (şekil 2).

Arazinin bu ilginç özelliği iki noktayı düşündürmektedir :

Şekil 2: Karapınar ilçesi (Konya) 8 km kadar doğu - güneydoğusunda Meke gölü çevresi. Göl bir volkanik çöküntü (Maar) içine yerleşmiştir. Maarın ortasında sonradan küçük bir volkan konisi meydana gelmiştir. A kraterinden çıkan akıcı lavlar küçük bir tabla şekilli volkan oluşturmuştur. B ile işaretlenmiş volkan da bu türdendir. Sol ortadaki küçük çukurluk da olasılıkla bir volkanik çöküntüdür. Fotoğrafta görülen küçük beyaz çizgiler yollardır.

1) Söz konusu arazideki doğal jeoloji güzellikleri, belki de bir «doğal park» anlayış içinde korunmalıdır. Pamukkale'deki travertenlerin suları kesilerek karartılması; ya da Ürgüp'teki peri bacalarının yıkılması nasıl yanlış ise; bu bölgedeki volkanik yapıların da tarla açma, veya başka türlü arazi kullanma amaçlarıyla bozulması aynı şekilde zararlı bir gelişme olur.

2) Karapınar volkanik arazisi aynı zamanda, örneğin Ürgüp yöresi gibi, yurt içinde ve yurt dışında tanıtılmalı; bilimsel, ya da turistik amaçlarla ziyaretçi çekmesi sağlanmalıdır. Arazinin morfolojisi ve yol durumu da böyle bir girişim için son derece elverişli bulunmaktadır.